

Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal
Iktatószám: 106 -Ti -14440/ A /2017.

dr. Pardavi Márta asszony részére
társelnök

Magyar Helsinki Bizottság

Budapest

Tisztelt Társelnök Asszony!

A Magyar Helsinki Bizottságnak (a továbbiakban: Bizottság) a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (továbbiakban: Hivatal) Menekültügyi Őrzött Befogadó Központ Nyírbátori Telephelyén (továbbiakban: MÖBK) 2017. március 6. napján tett látogatásáról készült jelentésére az alábbi észrevételeket teszem.

A Bizottságnak az életkor megállapítására vonatkozó javaslatával kapcsolatban tájékoztatom, hogy a Bizottság munkatársai a menekültügyi hatóság számára egy 15 fős listát adtak át, amelyen két személy kétszer került feltüntetésre, tehát a valóságban 13 személy esetében vizsgáltuk meg észrevételüket, miszerint az intézményben többen is kísérő nélküli kiskorúak lennének. Az érintett ügyiratokban fellelhető életkorra vonatkozó dokumentumokat áttekintve összességében megállapítható, hogy a 13 ügyfél közül 10 esetben a rendőrhatalóság a menekültügyi eljárást megelőző idegenrendészeti eljárásokban intézkedett életkorra vonatkozó vizsgálatok elvégzéséről, mivel az ügyfelek előállításukat követően kiskorúnak tüntették fel magukat. Mind a 10 ügyfél esetében az elvégzett vizsgálatok alapján megállapításra került, hogy a személyek 18. életévüket betöltötték, tehát nagykorúak. Mivel személyazonosító okmányokkal nem rendelkeztek a kérelmezők és a menekültügyi hatóságban nem merült fel kétség az ügyfelek életkorával összefüggésben, így eljárásaikban a rendőrhatalóság által közölt adatokat vették alapul. Mindezen túl kiemelendő, hogy ezen 10 ügyfél közül 6 személy a menekültügyi eljárásban már nem kívánt kiskorúságra nyilatkozni a hatóság képviselői előtt, 3 ügyfél pedig kizárólag csak a menekültügyi eljárásban vallotta magát kiskorúnak. Esetükben életkorszakértői vizsgálatokat kezdeményeztünk. Mindössze egy esetben került megállapításra, hogy az ügyfél kiskorú, így menekültügyi őrizetét haladéktalanul megszüntettük és gondoskodtunk gyermekvédelmi intézménybe történő szállításáról.

Figyelemmel a fentiekre, együttműködésüket kérve javasoljuk, hogy a Bizottság látogatáson részt vevő tagjai a személyes elbeszélgetések során a jövőben is fordítsanak kiemelt figyelmet a menedékkérők megfelelő tájékoztatására az esetleg feleslegesen megszervezett újabb vizsgálatok, az eljárás indokolatlannak bizonyuló elhúzódnak elkerülése érdekében.

A nyírbátori telephely műszaki-karbantartási feladatait, így a takarítást is a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság végzi. A telephely vezetése szükség esetén akár napi szinten is jelzi az esetleges hiányosságokat. A vizesblokkok lezárására a MÖBK részéről nincs állandó utasítás megfogalmazva. Műszaki okokból azonban természetesen előfordulhat ideiglenes lezárás (pl.: rongálás, dugulás miatt), megakadályozva ezzel a helyzet további romlását vagy balesetveszélyes helyzet kialakulását. A lezárás csakis a hiba elhárításáig tarthat.

A telephelyen szolgálatot teljesítő munkatársaink mindezidáig nem jelezték, hogy az intézményben tartózkodók – a rendőrség által üzemeltetett lőtér miatt - rossz vagy esetleg romló pszichés állapotban volnának, ahogyan a pszichiátriai segítségnyújtást végző Cordélia Alapítvány szakemberei sem tettek ilyen bejelentést. Tájékoztatom mindemellett, hogy a MÖBK egy még el nem bírált pályázat útján elnyert forrásból kíván a jövőben a telephelyeken pszichológust és pszichiátert alkalmazni, szerződés alapján, biztosítva ezáltal a folyamatos segítséget és támogatást ezen a téren is minden őrizetben lévő személy részére.

Tájékoztatom a Bizottságot, hogy a telephelyeken szociális munkások és segítők állnak a MÖBK alkalmazásában. A fegyveres biztonsági őrség tagjai a telephely fekvése szerint illetékes megyei rendőr-főkapitányságok állományába tartoznak. A MÖBK telephelyeinek vezetői folyamatosan felhívják a saját állomány figyelmét a magatartási szabályok betartására, a személyiségi jogok tiszteletben tartására. A fegyveres biztonsági őrök tekintetében ugyanezre az illetékes rendőri vezető jogosult.

Amint a Bizottság előtt is ismeretes, a megyei főügyészségek folyamatosan ellenőrzik a telephelyek működését. Az ügyészek rendszeresen megvizsgálják, hogy milyen magatartást tanúsít akár a szociális munkások, segítők, vagy a fegyveres biztonsági őrökön túlmenően a telephelyen szolgálatot teljesítő hivatásos rendőri állomány. E tárgyban az ügyészség részéről elmarasztaló észrevétel mindezidáig nem érkezett, a menekültügyi őrizetben lévő személyek közvetlenül sem jeleztek az utasítással ellentétes magatartást.

Hasonlóan a takarításhoz, az egészségügyi ellátást is a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság biztosítja a telephely számára, csakúgy, mint a gyógyszerekkel történő ellátást is. Az orvossal történő kommunikáció álláspontom szerint az intézményben mindig megoldott, hiszen a szociális munkások segítséget nyújtanak az egészségügyi személyzet számára, vagy akár keresztolmácsolás útján is áthidalhatják az esetleges nyelvi akadályokat.

A jelentés konkrét ügyfelek nevesítése nélkül, általánosságban hivatkozik arra, hogy egyes pakisztáni ügyfelek szerint valamelyik urdu nyelven közreműködő tolmács nem megfelelő színvonalon tolmácsolt számukra. Egyedi ügyeket a jelzés alapján nem állt módomban kivizsgáltatni, de általánosságban a felvetés kapcsán az alábbiak állapíthatók meg.

- A menekültügyi őrzött központban tartózkodó ügyfelek több hatósággal és intézménnyel is kapcsolatba kerülnek (például rendőrség, bíróság), így nem egyértelmű, hogy melyik eljárásban közreműködő tolmács urdu nyelvismeretével kapcsolatban merültek fel aggályok.
- A menekültügyi hatóság minden egyes eljárási cselekmény során törekszik anyanyelvi tolmácsot biztosítani az ügyfél számára, ennek érdekében a távtolmácsolási rendszert is igénybe veszi.
- Azon eljárási cselekmények során, amikor tolmácsok bevonására is sor kerül, a menekültügyi hatóság képviselői meggyőződnek arról, hogy az ügyfél és a tolmács között a kommunikáció gördülékenyen zajlik és megértési nehézségek nem adódnak. Erre vonatkozóan a keletkezett iratok (például a meghallgatási jegyzőkönyv) több kérdést illetve választ is rögzítenek, valamint a hatóság visszaolvasáskor is lehetőséget biztosít az ügyfélnek az esetleges javításra.

A jelentés utalt arra is, hogy a MÖBK-ben tartózkodó nepáli ügyfelek számára a Hivatal nem olyan tolmácsot biztosított, akivel megfelelő szinten meg tudták volna magukat értetni. Az észrevétellel kapcsolatban tájékoztatom, hogy a Bizottság látogatásának napján a MÖBK-ben tartózkodó három nepáli ügyfél esetében a Hivatal Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága

indított menekültügyi eljárást 2017. február hó 20. napján és még ugyanazon a napon az ügyfelek személyes meghallgatásaira is sor került hindi nyelven közreműködő tolmács segítségével. A rendelkezésre álló iratok szerint az ügyfelek a meghallgatásaik során többször kijelentették, hogy a tolmácsot jól értik és kommunikációs nehézségeik nincsenek. A tolmácsolással kapcsolatos észrevételek tárgyában továbbá megjegyzem, hogy az anyanyelvi tolmácsok közreműködésén túl a kérelmezőknek jogszabályi lehetősége van – akár technikai jellegű kérdésekben vagy csupán másodlagosan – a Bizottság tagjaival is használt angol nyelven történő kommunikációra is.

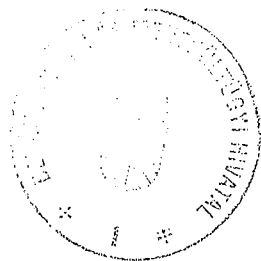
A telefon és internethasználat a MÖBK-ben biztosított az ott lehelyezettek számára. A telefon esetleges meghibásodását az intézményben tartózkodók közül nem jelezte senki. A menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet 7. § (2) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy az elismerését kérő köteles a számára kijelölt lakóhelyiségben tartózkodni az éjszakai pihenőidő alatt. Tekintettel arra, hogy a telefonok a lakókörleten kívül vannak, ezen időszakban a készülékek nem használhatóak.

A testépítő gépek elhelyezésére vonatkozó bizottsági javaslatra tájékoztatom, hogy jelenleg műszaki okok miatt nincs konditerem berendezésre lehetőség, tekintettel arra, hogy az alagsorban alkalmas helyiség nem áll rendelkezésre, míg az emeleteken a gépek elhelyezésére műszaki (statikai) okok miatt nincs mód. Az udvaron való elhelyezés a további mozgásteret szűkítené le, mely így elvenné a teret egyéb tevékenységektől és sportoktól (pl.: labdarúgás).

A nyírbátori telephelyen van a látogató fogadására alkalmas helyiség. A jelentésben leírtakból kiderül, hogy a konkrét esetben olyan látogató fogadásáról lehetett szó, aki az őrizettel csak felügyelet mellett tarthatott kapcsolatot. A fentebb hivatkozott BM rendelet felsorolást tartalmazza azon személyi kör felsorolását, akik ellenőrzés nélkül tarthatnak kapcsolatot a menekültügyi őrizetben lévő személyekkel.

A menekültügyi őrizetben lévő személyek étkeztetését a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság biztosítja, a vonatkozó BM rendelet szabályai mentén, így a Bizottság felvetését az élelmezés tekintetében (török és arab élelmiszerboltokból történő árubeszerzés) számukra jelezni fogjuk.

Budapest, 2017. április „18”.

Üdvözlettel

dr. Végh Zsuzsanna
dr. Végh Zsuzsanna
főigazgató